

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

27 NOVEMBRE 1963.

Proposition de loi sur les ventes avec primes.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS.

La présente proposition de loi a trait à la prime-objet, directe et indirecte, définie ainsi :

La prime-objet est l'avantage non monétaire, de valeur marchande et d'une nature différente de celle de l'objet principal du contrat qui, à l'occasion de la conclusion de celui-ci, est promis, indistinctement, à tout cocontractant non professionnel, soit gratuitement, soit moyennant une rémunération inférieure au prix de revient de celui qui le consent, soit moyennant une rémunération confondue avec celle de l'objet principal (voir : Grégoire, « La vente à prime dans la Communauté économique européenne », Journal des Tribunaux, 1961, numéro 1.339, page 677).

Cette définition nous paraît complète. Toutefois, le terme « indistinctement » étant trop restrictif, doit être supprimé.

La concurrence et la publicité que la vente avec primes implique doivent être libres. Mais une condition sine qua non de leur liberté est leur loyauté : au départ et ultérieurement, des chances égales pour tous. Ajoutons que la publicité ne peut abuser le consommateur.

Dans cette optique, que penser de la prime-objet, directe et indirecte ?

Il nous faut nous rallier aux observations fort judicieuses de la majorité des membres du Conseil Central de l'Economie et du Conseil Supérieur des Classes Moyennes lorsqu'ils ont examiné la section 5 (« Des ventes et services accompagnés de l'offre d'avantages

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

27 NOVEMBER 1963.

Voorstel van wet betreffende de premieverkoop.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van wet heeft betrekking op het rechtstreeks of zijdelings toegekende premievoorwerp dat aldus wordt omschreven :

Het premievoorwerp is het niet-geldelijke voordeel, met handelswaarde, waarvan de aard verschilt van die van het hoofdvoorwerp van de overeenkomst en dat, naar aanleiding van het sluiten ervan, aan iedere niet-professionele medecontractant zonder onderscheid wordt beloofd hetzij kosteloos, hetzij tegen een lagere prijs dan het gekost heeft aan degene die het toestaat, hetzij tegen een prijs die vermengd wordt in die van het hoofdvoorwerp (zie : Grégoire, « La vente à prime dans la Communauté économique européenne », Journal des Tribunaux, 1961, n° 4.339, blz. 677).

Dit lijkt ons een volledige begripsbepaling. — De term « zonder onderscheid » is echter te beperkend en moet dus vervallen.

De mededinging en de reclame die besloten liggen in de verkoop met premies, moeten vrij zijn. Maar een conditio sine qua non voor die vrijheid is eerlijkheid : in het begin en ook later, gelijke kansen voor iedereen. Bovendien mag de reclame de gebruiker niet om de tuin leiden.

Wat moet in het licht van het bovenstaande worden gedacht van het rechtstreekse of zijdelingse premievoorwerp ?

Wij kunnen ons verenigen met de zeer verstandige opmerkingen die de meerderheid der leden van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en van de Hoge Raad voor de Middenstand hebben gemaakt bij het onderzoek van afdeling 5 (« Verkoop en diensten

quelconques ») de l'avant-projet de loi Spinoy sur la concurrence.

Nous nous déclarons partisans d'une interdiction radicale de la prime-objet, directe et indirecte :

— Le consommateur ne peut se faire une idée claire du prix du produit qu'il désire en réalité acheter, pas plus que de la marchandise donnée en prime que, souvent, il ne désire pas acheter. Les conditions de vente ne sont pas clairement posées;

— Les marchandises allouées à titre de prime sont soustraites au circuit normal de la distribution;

— Le prix et la qualité des articles vendus avec primes sont déterminés en tenant compte de l'octroi de la prime;

— D'autres moyens plus francs et plus loyaux de publicité ou de concurrence sont à la disposition des intéressés.

Les demi-mesures aboutissent à l'incohérence et à l'inefficacité. Selon les arrêtés royaux en vigueur actuellement, la prime-objet directe est interdite, la prime-objet indirecte (par l'intermédiaire, donc, des timbres-primes) ne l'est pas : l'incohérence et l'inefficacité de pareils textes sont connues suffisamment.

Du reste, nous avons avantage à nous inspirer de la loi française du 20 mars 1951 « portant interdiction du système de vente avec timbres-primes ». La législation allemande, elle aussi, interdit radicalement la prime-objet, directe et indirecte.

H. MAISSE.

**

Proposition de loi sur les ventes avec primes.

ARTICLE PREMIER.

Sous réserve des dispositions dérogatoires des articles 2 et 3, la prime-objet, directe et indirecte, est interdite.

La prime-objet est l'avantage non monétaire, de valeur marchande et d'une nature non identique à celle de l'objet principal du contrat qui, à l'occasion de la conclusion de celui-ci, est promis, offert ou octroyé sous quelque forme que ce soit, à tout cocontractant non professionnel, soit gratuitement, soit moyennant une rémunération inférieure au prix normal, soit moyennant une rémunération confondue en tout ou en partie, avec celle de l'objet principal.

ART. 2.

L'interdiction de l'article 1er, alinéa 1er, ne concerne pas, à condition qu'ils soient promis, offerts ou octroyés gratuitement :

waarbij enigerlei voordelen worden aangeboden »), van het voorontwerp van wet Spinoy betreffende de mededinging.

Wij zijn er voorstander van dat het rechtstreekse of zijdelingse premievoorwerp ten strengste verboden wordt :

— De consument kan zich geen duidelijk idee vormen van de prijs van het produkt dat hij in werkelijkheid verlangt te kopen, evenmin als van de waren die als premie worden geschonken en die hij dikwijls niet wenst te kopen. De verkoopvoorwaarden zijn niet duidelijk gesteld;

— De als premie toegekende waren worden onttrokken aan de normale distributieomloop;

— De prijs en de kwaliteit van de artikelen die met premies verkocht worden, worden bepaald met inachtneming van de premie;

— De betrokkenen beschikken over zuiverder en eerlijker middelen voor reclame of mededinging.

Halve maatregelen leiden tot gebrek aan samenhang en tot ondoelmatigheid. Krachtens de thans geldende koninklijke besluiten is wel het rechtstreekse premievoorwerp verboden, maar het zijdelingse premievoorwerp niet (d.w.z. premiezegels) : het gebrek aan samenhang en de ondoelmatigheid van dergelijke teksten zijn genoegzaam bekend.

Wij kunnen overigens ons voordeel doen met de Franse wet van 20 maart 1951 « houdende verbod van de verkoop met premiezegels ». Ook de Duitse wetgeving verbiedt radicaal het rechtstreekse of zijdelingse premievoorwerp.

**

Voorstel van wet betreffende de premieverkoop.

EERSTE ARTIKEL.

Behoudens de uitzonderingen bepaald in de artikelen 2 en 3 is het rechtstreekse en zijdelingse premievoorwerp verboden.

Het premievoorwerp is het niet-geldelijke voordeel, met handelswaarde, waarvan de aard niet volkomen dezelfde is als die van het hoofdoorwerp van de overeenkomst en dat, naar aanleiding van het sluiten ervan, in welke vorm ook, aan iedere niet-professionele medecontractant wordt aangeboden of toegekend, hetzij kosteloos, hetzij tegen een lagere prijs dan de normale, hetzij tegen een prijs die geheel of ten dele vermengd wordt in die van het hoofdoorwerp.

ART. 2.

Het verbod gesteld in artikel 1, eerste lid, geldt niet voor de onderstaande voorwerpen of diensten, op voorwaarde dat zij kosteloos worden beloofd, aangeboden of toegekend :

a) des échantillons provenant de l'assortiment du fabricant ou du distributeur du produit principal à la condition qu'ils soient offerts dans les conditions de quantité ou de mesure, strictement indispensables à une appréciation des qualités du produit;

b) les accessoires d'un produit principal, spécialement adaptés à ce produit par le fabricant de ce dernier et livrés en même temps que celui-ci en vue d'en étendre ou d'en faciliter l'utilisation;

c) des objets revêtus d'inscriptions publicitaires indélébiles et nettement apparentes à l'usage, qui ne se trouvent pas comme tels dans le commerce à condition que leur prix d'acquisition par celui qui les offre ne dépasse 5 % du prix du produit principal ou du service avec lequel ils sont attribués;

d) des chromos, vignettes et autres images dépourvues de valeur commerciale;

e) les menus services admis par les usages commerciaux ainsi que la livraison, le placement, le contrôle et l'entretien de produits vendus;

f) des bons de participation à des tombolas, concours, jeux et autres compétitions, constituant un acte collectif de promotion commerciale, pour autant que la remise de ces bons ait été autorisée par le Ministre ayant les affaires économiques dans ses attributions.

ART. 3.

L'interdiction de l'article 1er, alinéa 1er, ne concerne pas les ventes portant sur deux ou plusieurs objets de nature différente, constituant un ensemble et à condition que :

a) le consommateur ait le droit d'acquérir séparément chaque produit et chaque service;

b) le consommateur soit informé sans équivoque de cette faculté de même que du prix d'acquisition séparé de chaque produit et de chaque service et du prix de l'ensemble;

c) la réduction éventuelle offerte à l'acquéreur de l'ensemble n'exécède ni 10 % du total des prix d'acquisition séparée des produits et services, ni 30 % de ce prix total, diminué du prix du produit ou service le plus cher.

En cas de vente portant sur deux ou plusieurs objets de même nature, ces produits ou services identiques doivent être également offerts à l'unité et à leur prix habituel.

ART. 4.

Les contrevenants à ces dispositions sont punis d'une amende de 26 à 100.000 francs. L'amende est portée au double en cas de condamnation nouvelle endéans un délai de cinq ans.

a) monsters die voortkomen van het assortiment van de fabrikant of van de verdeler van het hoofdprodukt, op voorwaarde dat er geen grotere hoeveelheid of maat wordt aangeboden dan volstrekt noodzakelijk is om de kwaliteit van het produkt te beoordelen;

b) het toebehoren van een hoofdprodukt, voor zover het specifiek daaraan is aangepast door de fabrikant van dat produkt en tegelijk hiermede wordt afgeleverd om het gebruik ervan uit te breiden of te vergemakkelijken;

c) voorwerp waarop onuitwisbare reclameop-schriften voorkomen die duidelijk zichtbaar zijn bij het gebruik, welke voorwerpen niet als zodanig in de handel zijn, op voorwaarde dat de prijs waartegen zij zijn aangekocht door degene die ze aanbiedt, niet 5 % hoger ligt dan de prijs van het hoofdprodukt of van de dienst waarmee zij worden toegekend;

d) chromo's, vignetten en andere prenten zonder handelswaarde;

e) kleine diensten die tot de handelsgebruiken behoren alsmede de levering, de plaatsing, de controle en het onderhoud van de verkochte produkten;

f) bonnen voor deelneming van tombola's, prijskampen, spelen en andere wedstrijden die een collectieve daad voor het bevorderen van de handel vormen, voor zover de afgifte van die bonnen is toegestaan door de Minister onder wie Economische Zaken ressorteren.

ART. 3.

Het verbod gesteld in artikel 1, eerste lid, geldt niet voor de verkoop van twee of meer voorwerpen van verschillende aard, die een geheel vormen, op voorwaarde dat :

a) de gebruiker het recht heeft ieder produkt en iedere dienst afzonderlijk te kopen;

b) de gebruiker ondubbelzinnig wordt voorgelicht over deze mogelijkheid, alsmede over de afzonderlijke aankoopprijs van ieder produkt en van iedere dienst en van de prijs van het geheel;

c) de eventuele korting die aan de koper van het geheel wordt aangeboden, niet groter is dan 10 % van het totaal der aankooprijzen van de afzonderlijke produkten en diensten, noch dan 30 % van die totale prijs, verminderd met de prijs van het duurste produkt of van de duurste dienst.

In geval van verkoop van twee of meer voorwerpen van dezelfde aard, moeten dezelfde produkten of diensten eveneens worden aangeboden per eenheid en tegen hun gewone prijs.

ART. 4.

De overtreders van deze bepalingen worden gestraft met geldboete van 26 tot 100.000 frank. De geldboete wordt verdubbeld in geval van n'euwe veroordeling binnen een termijn van vijf jaar.

ART. 5.

La confiscation des produits qui font l'objet de l'infraction est prononcée, conformément aux dispositions des articles 42 et 43 du Code Pénal. Les cours et tribunaux ont, en outre, la faculté de la prononcer, même si l'objet de l'infraction est la propriété d'un tiers.

ART. 6.

Les cours et tribunaux peuvent ordonner l'affichage de la décision de condamnation pendant le délai qu'ils déterminent aussi bien à l'extérieur qu'à l'intérieur des installations de vente du contrevenant et aux frais de celui-ci, de même que la publication du jugement aux frais du contrevenant par la voie des journaux ou de toute autre manière.

ART. 7.

Lorsque les infractions sont le fait d'une société commerciale, les peines sont applicables aux administrateurs, gérants, associés ou préposés coupables et la société est civilement responsable du paiement des condamnations aux dommages-intérêts, amendes et frais.

ART. 8.

Sans préjudice des devoirs incombant aux officiers de police judiciaire, les agents de l'Etat commissionnés à cette fin par le Ministre ayant les affaires économiques dans ses attributions, sont compétents, même individuellement, pour rechercher et constater par des procès-verbaux faisant foi jusqu'à preuve du contraire, les infractions à la présente loi. Ils exercent leurs pouvoirs sous la surveillance du Procureur Général, sans préjudice de leur subordination à l'égard de leurs supérieurs dans l'Administration.

ART. 9.

Ces personnes peuvent faire toutes les constatations utiles, se faire produire sur première réquisition et sans déplacement les documents, pièces ou livres nécessaires à leurs recherches et constatations et en prendre copie.

ART. 10.

Sur le vu des procès-verbaux, le Ministère Public peut ordonner la saisie provisoire des produits qui font l'objet de l'infraction. La personne entre les mains de laquelle les produits sont saisis en est constituée gardien judiciaire.

La saisie est levée de plein droit par la décision d'acquiescement, de non-lieu ou par le classement sans suite. Le Ministère Public peut également lever la saisie si

ART. 5.

De verbeurdverklaring van de produkten waarop de overtreding betrekking heeft, wordt uitgesproken overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek. De hoven en rechtbanken zijn bovendien bevoegd om de verbeurdverklaring uit te spreken, zelfs indien het voorwerp van de overtreding eigendom is van een derde.

ART. 6.

De hoven en rechtbanken kunnen bevelen dat de veroordeling gedurende een door hen te bepalen termijn zal worden aangeplakt, zowel binnen als buiten de verkoopinstallaties van de overtreder, en op zijn kosten, alsmede dat het vonnis op kosten van de overtreder zal worden bekendgemaakt in de bladen of op enige andere wijze.

ART. 7.

Wanneer de misdrijven zijn gepleegd door een handelsvennootschap, zijn de straffen toepasselijk op de schuldige beheerders, zaakvoerders, vennoten of aange-stelden en de vennootschap is burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de veroordelingen tot schade-vergoeding, geldboeten en kosten.

ART. 8.

Onverminderd de plicht die op de officieren van gerechtelijke politie rust, zijn de beambten van de Staat, die daartoe worden aangesteld door de Minister onder wie Economische Zaken ressorteren, zelfs individueel bevoegd om elke overtreding van deze wet op te sporen en vast te stellen door processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs wordt geleverd. Zij oefenen hun bevoegdheden uit onder toezicht van de procureur-generaal, onverminderd hun ondergeschiktheid aan hun meerderen in de Administratie.

ART. 9.

Deze personen kunnen alle dienstige vaststellingen doen, zich op de eerste vordering en zonder verplaatsing de bescheiden, stukken of boeken laten overleggen die zij nodig hebben voor hun onderzoek en hun vaststellingen en hiervan een afschrift nemen.

ART. 10.

Op grond van de processen-verbaal kan het Openbaar Ministerie voorlopige inbeslagneming gelasten van de produkten waarop het misdrijf betrekking heeft. De persoon bij wie de produkten in beslag worden genomen, wordt als gerechtelijke bewaarder ervan aangesteld.

De inbeslagneming wordt van rechtswege opgeheven door een beslissing van vrijspraak of van buitenvervolginstelling, of door een beslissing waarbij de zaak als

le contrevenant renonce à mettre en vente dans les conditions ayant donné lieu aux poursuites. Par cette seule renonciation, l'intéressé ne reconnaît en aucune façon le bien-fondé des poursuites dont il est l'objet.

ART. 11.

Les associations jouissant de la personnalité civile peuvent, devant toutes les juridictions, exercer l'action civile relativement aux faits portant atteinte, directement ou indirectement, aux intérêts collectifs qu'elles représentent. Parallèlement et quant aux infractions à la présente loi, les mêmes associations disposent de l'action en référé en cessation instituée par l'arrêté royal n° 55 du 23 décembre 1934.

ART. 12.

Sont abrogés : l'arrêté royal n° 61 du 13 janvier 1935 limitant et réglementant les ventes avec primes, modifié par les arrêtés royaux n° 154 du 18 mars 1935, n° 186 du 30 juin 1935 et n° 294 du 30 mars 1936, l'arrêté royal n° 138 du 26 février 1935 réglant l'exécution de l'article 3 de l'arrêté royal du 13 janvier 1935 limitant et réglementant la vente avec primes, l'arrêté royal du 12 novembre 1935 réglant l'exécution de l'article 4 de l'arrêté royal n° 61 du 13 janvier 1935 limitant et réglementant la vente avec primes, l'arrêté royal du 12 novembre 1935 organisant le contrôle en vue de l'application des arrêtés royaux limitant et réglementant la vente avec primes et l'arrêté royal du 4 novembre 1955 prohibant l'offre de primes à l'achat de pâtes alimentaires.

ART. 13.

La présente loi entre en vigueur un an après sa publication au *Moniteur Belge*.

H. MAISSE.
L. MERCHERS.
J. DE GRAUW.

afgedaan wordt beschouwd. Het Openbaar Ministerie kan de inbeslagneming eveneens opheffen indien de overtreder ervan afziet de produkten te koop aan te bieden onder de voorwaarden die aanleiding hebben gegeven tot vervolging. Het enkele feit dat de betrokkene hiervan afziet, betekent geenszins dat hij de gegrondheid erkent van de vervolgingen die tegen hem zijn ingesteld.

ART. 11.

Verenigingen met rechtspersoonlijkheid kunnen, voor alle rechtbanken, de burgerlijke vordering uitoefenen met betrekking tot de feiten die rechtstreeks of zijdelings schade hebben berokkend aan de collectieve belangen die zij vertegenwoordigen. Dezelfde verenigingen kunnen tevens, met betrekking tot de overtreding van deze wet, een vordering in kort geding instellen, ten einde die handelingen te doen ophouden overeenkomstig het koninklijk besluit n° 55 van 23 december 1934.

ART. 12.

Opgeheven worden : het koninklijk besluit n° 61 van 13 januari 1935 houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën, gewijzigd bij de koninklijke besluiten n° 154 van 18 maart 1935, n° 186 van 30 juni 1935 en n° 294 van 30 maart 1936, het koninklijk besluit n° 138 van 26 februari 1935 tot regeling van de uitvoering van artikel 3 van het koninklijk besluit van 13 januari 1935 houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën, het koninklijk besluit van 12 november 1935 waarbij de tenuitvoerlegging wordt geregeld van artikel 4 van het koninklijk besluit n° 61 van 13 januari 1935 houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën, het koninklijk besluit van 12 november 1935 tot inrichting van de controle met het oog op de toepassing van de koninklijke besluiten houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën en het koninklijk besluit van 4 november 1955 waarbij het aanbieden van premiën bij de aankoop van deegwaren wordt verboden.

ART. 13.

Deze wet treedt in werking een jaar na haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.